

10/05/2021

El verd escolar: dret o privilegi? El cas de Barcelona

L'evidència científica avala els efectes positius de la natura en la salut mental i física en edat infantil. Un estudi publicat per investigadors de l'ICTA-UAB i el Barcelona Lab for Urban Environmental Justice and Sustainability (BCNUEJ), pioner en l'anàlisi espacial i de la composició de la naturalesa urbana en l'entorn escolar, ha identificat diferents patrons de desigualtat en l'exposició i l'accés als espais verds a la capital catalana. Els investigadors conclouen que aquests resultats haurien de tenir-se en compte a l'hora d'implementar programes de naturalització en els entorns escolars.

Imatge: Un pati escolar recentment transformat a Barcelona (Font: Ajuntament de Barcelona; <http://hdl.handle.net/11703/120894>; CC-BY-NC-ND)

Cada vegada hi ha més evidència científica sobre la relació positiva entre l'accés a la natura urbana i el benestar infantil, inclosos els beneficis relacionats amb la salut mental i física. Per exemple, l'exposició dels nens a espais verds urbans s'ha associat amb millores dels símptomes del trastorn per dèficit d'atenció / hiperactivitat (TDAH). També hi ha proves sobre l'impacte positiu de la natura urbana en el desenvolupament conductual i cognitiu dels infants, així com pel què fa al seu benestar emocional general.

Tanmateix, també hi ha una evidència creixent que els infants passen menys temps en entorns naturals que les generacions anteriors, especialment aquells que viuen en barris més desfavorits socialment. La pandèmia de la COVID-19 ha agreujat aquests problemes. Fins ara, la majoria d'estudis que analitzen l'exposició o l'accés (desigual) dels infants als

espais verds i blaus urbans se centren en una òptica residencial, mentre que encara hi ha pocs treballs que apliquin una perspectiva basada en l'escola, la qual també és una part essencial de l'experiència quotidiana dels infants.

En aquest estudi vam dur a terme un anàlisi espacial de la quantitat i els components principals de la natura urbana dins i al voltant d'un total de 324 escoles de la ciutat de Barcelona, i vam examinar els seus patrons de distribució des d'una perspectiva d'equitat. Mitjançant un enfocament multi-mètode basat en sistemes d'informació geogràfica (SIG), anàlisis de correlació i de clústers i una enquesta online a les escoles, l'anàlisi va identificar patrons de desigualtat segons tres dimensions principals: composició sociodemogràfica (a nivell de barri); tipus d'escola (pública, concertada i privada); i la freqüència de les activitats educatives a l'aire lliure organitzades per les escoles.

Els resultats del nostre estudi mostren que les escoles situades als barris més rics de Barcelona tenen, en general, patis escolars més verds, per exemple en termes de cobertura arbòria. En canvi, les escoles dels barris més desfavorits solen tenir menys vegetació interior, tot i que en general tenen accés a més parcs i zones infantils propers. L'estudi també revela que les escoles privades tenen clarament els patis més verds (tot i que l'estudi només n'inclou 9), mentre que les escoles públiques (163 analitzades) són generalment més verdes que les escoles concertades (152 analitzades). Finalment, la recerca també va trobar que les escoles més verdes solen organitzar activitats a l'aire lliure basades en la natura amb més freqüència que les escoles menys verdes, cosa que suggereix una potencial exacerbació de les desigualtats ambientals entre els infants de Barcelona.

A la llum d'aquests resultats, creiem que s'haurien de considerar múltiples indicadors de natura urbana i diferents dimensions d'equitat social a l'hora d'implementar programes de naturalització d'entorns escolars i d'activitats educatives a l'aire lliure. Tenint en compte que els espais urbans exteriors s'han convertit en espais encara més importants pel benestar dels infants durant la pandèmia, les ciutats haurien de proporcionar un entorn lúdic i d'aprenentatge més segur i dinàmic dins i al voltant de les escoles, amb especial atenció per combatre les desigualtats ambientals existents.

**L'estudi ha estat publicat en la revista científica "Landscape and Urban Planning"*

Francesc Baró^{a, b, c, d, e,} David A. Camacho^{c,} Carmen Pérez del Pulgar^{c, d, e,} Margarita Triguero-Mas^{c, d, e,} Isabelle Anguelovski^{c, d, e, f}

^aDepartment of Geography, Vrije Universiteit Brussel (VUB).

^bDepartment of Sociology, Vrije Universiteit Brussel (VUB).

^cInstitute of Environmental Science and Technology (ICTA), Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), Edifici Z (ICTA-ICP).

^dHospital del Mar Medical Research Institute (IMIM). Barcelona.

^eBarcelona Lab for Urban Environmental Justice and Sustainability (BCNUEJ).

^fInstitució Catalana de Recerca i Estudis Avançats (ICREA).

francesc.baro@vub.be

Referències

Baró, F., Camacho, D.A., Pérez Del Pulgar, C., Triguero-Mas, M., Anguelovski, I., 2021. **School greening: Right or privilege? Examining urban nature within and around**

primary schools through an equity lens. *Landscape and Urban Planning* Vol 208, 104019.
doi: <https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2020.104019>

[View low-bandwidth version](#)